

BERZEVICZY ALBERT AZ ELNÖKI EMELVÉNYEN.

tehát egyenesen felénk tartott. A hurka-szerű botjával a háta mögött játszott, megállt előtűnt és jóindulatú kíváncsisággal kérdezte: — What-s up boys? (Mi baj fiúk?) — Az egyik cimboránknak meghalt az apja. Garas nélkül maradtak. Beteg öreg asszony, hat gyermekkel, felett Bill Hardy. — Az bizony nagy baj. Melyik volt az? — Beer-nek hívják. Okos fiú, verseket ír. Mit kellene csinálnunk?

A rendőr gondolkodott. — Majd egyszer körüljáró a blockot, aztán mire visszaérek, talán kisütök valamit. Addig ti is spekuláljatok.

Elindult, lassan lépegetve, mi meg néztünk utána sokáig, szóvaltanul.

Arról van szó, fiúk, hogy a temetési költségeket kell először is előteremteni. Aztán pedig valami kis pénzt összeszedni, hogy az özvegynek legyen miből eltartani a gyermekeit, hogy Beny meg a többiek tovább tanulhassanak. Mi már nagyobb feladatokat is megoldottunk. Ez pedig kötelességünk.

Tomy az újságáros volt az egyetlen vagyonos ember köztünk. Szinte ösztönszerűleg fordultunk most mindnyájan felé. Bill Hardy is oda fordult felé.

— Neked van a bankban pénzed. A banda garantálja.

Tom Peak egy szót se szólt. Kivette a zsebéből a csekk-könyvét és felnézett Bill Hardyra.

— Mi az özvegy neve?

— Mrs. John Beer.

— Ötven dollár, jó lesz? A temetésre.

A könyvet az egyik fiú hátra tette és lassan írni kezdett.

— Mi garantáljuk, mondták egyszerre öten is.

— Tom Peak nem kér garanciát, — mondta a cipőpucoló, a mint maszatos kezével írta a betűket. — Tom Peak nem ad kölcsön, csak ad.

Mikor elkészült átadta a csekket Bill Hardyknak.

— Valaki menjen a fűszeres boltba beváltani és vigye fel Beernek.

Davie Bang vállalkozott a küldetésre. Mialatt odajárt, az egyik lámpa alatt az Avenue felől feltűnt a rendőr alakja. Sietve jött a banda felé.

Hát Bill Hardy, — mondta mikor a templom elé ért, — ha olyan nagy legények vagytok, rendezetek vasárnap este egy kis boxviadalt a Liberty Hall-ban. Földolláros bemenettel. Bevehettek ezer dollárt, azután rendben van.

A fiúk szeme összevillant.

— De nem adnak rá engedélyt, — mondta Bill Hardy.

— Sohse törődjetelek vele. Majd lesz rá gondom, hogy más rendőr be ne tegye a lábát az utcába. Csak arra vigyázz, hogy öt perc alatt kiverd a világból a másikat, hogy hamar vége legyen.

— De ki legyen a másik?

— A te korodbeli, a te súlyod, Johnny Davenport, a negyedik utcai banda vezére. Száz dollár a győztesnek. Érted? A két banda

aztán terjeszse a hírt. Vasárnap este itt lesz az egész városrész fiatalága. Nagy dolog az, Bill Hardy, meg Johnny Davenport. Hadd lássuk, melyik a legény a talpán.

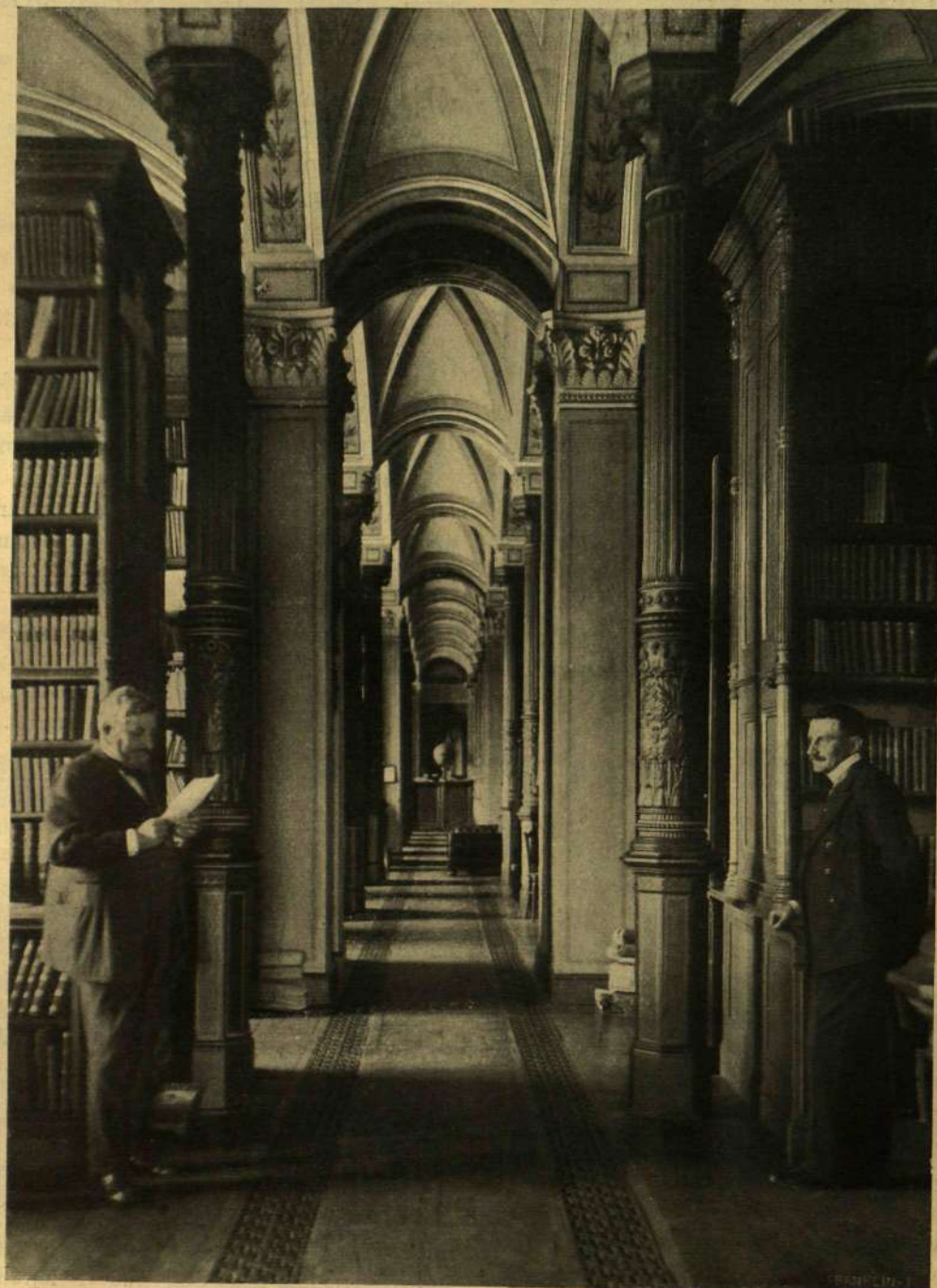
Még egy darabig beszélgettek, aztán Bill Hardy elindult a rendőrrel Johnny Davenport-hoz a Negyedik utcába. A Johnny bandája nem kevésbé híres banda volt a keleti fertályban.

— Ha arról van szó, hogy Beereken segítünk, mondta Johnny Davenport, akkor áll az alkú. De a száz dollárt is nekik adja a győztes, azt kikötöm.

— Rendben van.

A két banda, de a szomszédos más utcák bandái is másnap már megkezdtek az agitációt. Csendben, titokban kétszáz fiú árulta a jegyeket. A sportegyesületekben százával adták el a földolláros, tintával írott cédulákat, a klubokban, legényegyletekben szinte kaphodták, úgy, hogy kétezerrel több fogyott el mar szombaton estéig. Bill Hardy és Johnny Davenport pedig hosszú futásokat rendeztek, hogy a tüdejüket tágtítsák, emeltek súlyokat, labdát, boxoltak egész héten a training kedvéért. Ha harcz, hát legyen becsületes harcz. A pénziért mindenki kapjon valamit. Két tizenhétéves, ügyes, fürgő, izmos amerikai gyerek — még soha sem állt ki nyilvános viadalra. A törvény tiltja a húsz éven aluliaknak. A sportemberek valami csemegét sejtettek a dologban, a szakemberek pedig mulatni akartak.

Vasárnap este a Liberty Hall óriási termét zsúfolásig megtöltötte a fiatalság. Borotvált arcú, tipikus yankee legények, hangos,

RÉSZLET A KÖNYVTÁRBÓL.

AZ AKADÉMIA NAGYHETÉHEZ. — Jelfy Gyula fővártel.

izgatott néptömeg. A rendőr pedig lenn az utcán jött-ment fel-alá sietve, nyolcz órakor, nehogy valami meglepetés érje a barátait.

A kötéllel körülkerített pódiumon úszónadrágokban, félmeztelenül, nagy vattával bélelt keztyűkkel a kezükön megjelent a két ellenfél. Megálltak a szemközti sarkokban, a sportbíró kommandójára helyet cseréltek, a podium közepén — a hogy találkoztak — kezét fogtak egymással, aztán egy újabb intésre megkezdődött a viadal. Az egyik bíró órát tartott a kezében és a percekét számlálta. (Minden negyedik perc pihenés.) Három perc egy «round», (összecsapás).

A két kis emberke a helyzethez méltó komolysággal csapott össze. Eleinte csak gyengén, kémlelték egymás erejét, gyengéjét. Az első három perc ezzel telt el. A második összecsapás már viharosabb volt. Bill Hardy gyönyörű új fogásokat mutatott. Mialatt a jobb öklével az ellenfél arcába akart csapni megtervezés céljából, (hogy az a két kezével a fejét védje) a védtelenül maradt gyomorba csapott a bal öklével, mire Johnny megtántorodott, aztán amaz támadt, ügyesen, fürgén, oly sebesen hajtva le a fejét egy-egy fejcsapás elől, hogy a «hurrah»-zó tömeg tapsai és hangos helyeslései töltötték be az egész termet. De se a második, se a harmadik három perc nem vezetett döntésre. Még mindkettő fényesen állta a helyét és előrelátható volt, hogy nyolcz-tíz összecsapás után dől csak el a küzdelem.

Az ötödiknél azonban váratlan esemény történt. Az ajtóból valaki bekialtott éles, sikoltó hangon a zúgó, kiabáló tömeg közé:

— Je, he's it, the cop! (Jön a rendőrség.)

A másik pillanatban már egy szakasz rendőr vonult be a terembe. Az egyik felkialtott a hadakozókhoz:

— Elég volt hé! Le onnan!

A két fiú szétántorodott és a veszedelmet látva egyik is, másik is magára kapta a kabátját és a hátsó ajtón rohantak kifelé, mögöttük a második utcai banda. Mikor az utcára értek, még látták, mikor egy rendőrtiszt és egy őrmester-féle elveszi a második utcai rendőr botját, kiveszik a hátsó zsebéből a revolverét és kézen fogva viszik befelé a rendőri őrszobába.

De a pénz megvolt és a második utcai banda megtette a kötelességét.

SZÍNHÁZ.

Falu; Móricz Zsigmond három egyfelvonásos a Nemzeti Színházban.

A «vándorörszón» benünket is hátravetett, színházi szemlénk időnek előtte szakadt meg, és most ugyancsak sietnünk kell, hogy az előre haladó színházakat valahogy utólérjük. Ezek pedig — a baj sohasem jár egyedül, — a szokottnál sokkal nagyobb mértékben sietnek. Az évad halálra készülődésének első jele. A közönséget galvanizálni kell, hogy a májussal versenyezni lehessen. Ezért játszatja most a németeket a Vigaszínház és rendez Shakespeare - ciklust a Nemzeti, nem is szólva oly erős ingerekről, minő a Bernstein-darab és egyebek. Készülünk rosszabb dolgokra! Mindamellett óvakodjunk a sietéstől. Valakinek csak nyugodtan kell maradnia e lázas tevékenység közepette! Minthogy pedig miértünk, közönségért, folyik a nagy túlekedés, elvezzük látványát olimpiai nyugalommal.

Nem nagyon késtünk el Móricz Zsigmond «Falu»-jának bemutatásával, mert szegény Gabányink családi gyászja megszakította a darab előadásainak sorát, a mi gyöngébb mivoltú darabra nézve halálos veszedelmet jelentene. Móricz műve diadalmasan meg fog küzdeni ezzel a veszedelemmel is. A Falu három kis szindarab gyűjtő czíme. *Mint a mezőnek virágai, Magyarosan, Kend a pap?* Az elsőt a szerző életképnék nevezi, az is, még pedig a javából. Az egész majdnem anekdota, de azok

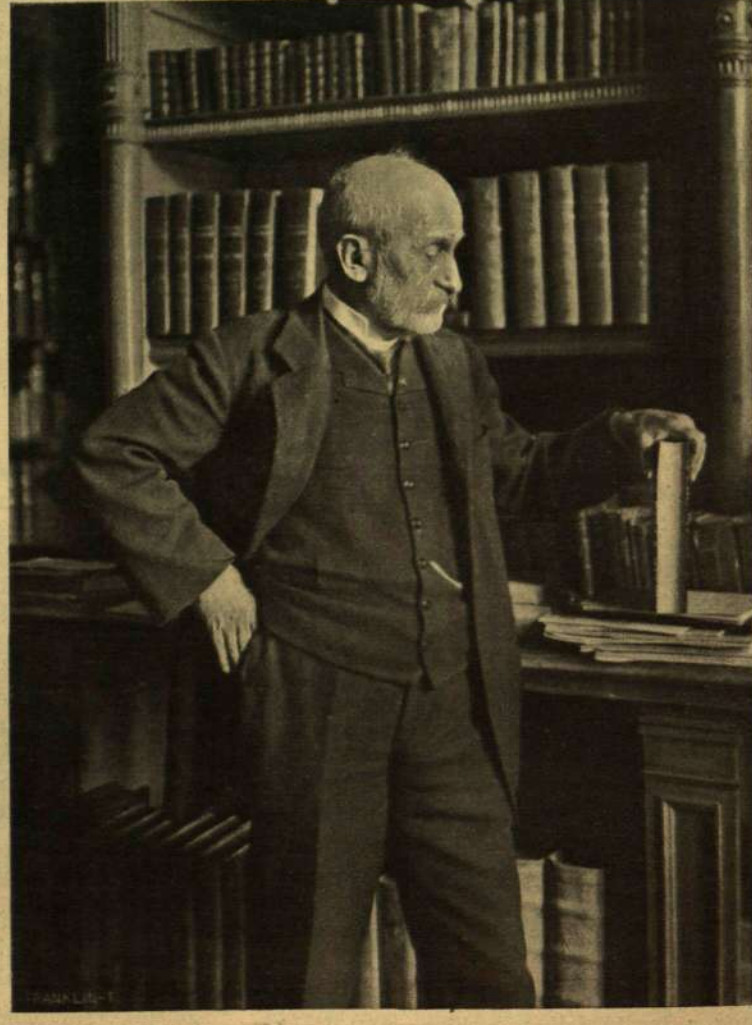

BEÖTHY ZSOLT, AZ AKADÉMIA MÁSODELNÖKE, DOLGOZÓSZOBÁJÁBAN.

közül [való], melyek drámaiak, mert lelkeket tárnak föl. Igen bájos és igen erős kis mű. Némelyek arra tanították Móricz Zsigmondot, hogy csak az az igazi parasztdráma, mely a parasztot piszkosnak mutatja be; ez a tanítás és biztatás semmit sem értett Móricznak, a ki nemcsak a népet ismeri, hanem a művészethez is tud. Móricz Zsigmond, azt hiszem, sohasem

HEINRICH GUSZTÁV FŐTITKÁR A DOLGOZÓSZOBÁJÁBAN.

SZILY KÁLMÁN FŐKÖNYVTÁROS A KÖNYVTÁRBAN.

AZ AKADÉMIA NAGYHETÉHEZ. — Jelfy Gyula fővártel.

lesz fotografus. Nagyon tudja a nép dolgait (de az urakét is!), kitűnően tudja a nép nyelvét is (de azért ez a nyelv is a Mórícze! ez az, a mit Mórícze tanítómesterei nem tudnak megérteni), de azért mindent kitalál, még azt is, a mi ismertnek tetszik. *Mint a mezőnek virágai* tökéletes izlés és lelemény szerencsés terméke. A jegyző tudtára adja a *dohányosnak*, hogy a törvény elválasztotta a feleségtől. A darab végén kitűnik, hogy ez épenséggel nem zavarja őket az együttmaradásban, továbbra is férj és feleség maradnak. Miért váltak el? Egy kis turucz vót az egész, magyarázza a dohányos. A dohányos, mint a menyecske elbeszéli, »nap mint nap, furtonfurt, de semmi kihagyással, úgy jött nekem haza borosan! Hun vótál te ember? Nincs Istened? Mit csinálsz? Kocs-mába? Ó te, te! Hun a lelked?... Mit akarsz?... Semmi dógod vele, aszongya, mer, aszongya, nem a tiedet iszom.» Nem a tiedet iszom, ez volt a nagy bántalom. Ezt nem kellett volna mondani! A mikor a jegyző előtt vannak, a dohányos tagadja is, hogy ezt mondta volna. Nem mondta. Azt elismeri, hogy verte az aszszonyt. Ilyen ember vagyok én, ha megharagítanak, mondja. És az asszony elfelejtve mindent, ezért bámulja az embert. »Ilyen e, ha megharagszik. Az én uram nem is olyan tutyi Miska! Mer ő, ha megharagszik, tekintes uram, meg kívált, ha részeg, nem ismer ő se Istent, se embert.» Értsd, ez nem vád, ez bámulat és szerelem. Szóval az volt a nagy baj, hogy ezt mondta: nem a tiedet iszom. »Mert ebből láttam, hogy nem szeret, ha neki más az enyim, más az övé.» A dolog megértéséhez tudni kell, hogy a dohányost a paraszt nem tekinti parasztnak, lenézi és megfordítja. A dohányosnak nem kell a parasztház, nem ragaszkodik hozzá, mert neki biztos keresete van... Tehát elhatja a házát. S ha az aszszony házastársodik, elválhat, ha a házba kerül is, melyet dohányosok úgy sem becsülnek sokra. És éppen pont a házba került az elválás. De hiszen nem is váltak el! Hát akkor miért költötte a házát a válópörre? Nem sajnálja? »Hogy sajnálnám? Itt az asszony, úr kőtöttem a házam, hát már most dógozza le! (Szerelmesen összenéznek).» Mikor elmennek, azt mondja a segédjegyző: Haj de szépek! »Szépek, szépek. Élnek, virítanak, mint a mezőnek virágai!« mondja a jegyző. Ezt mondja a szerző is! Ő tudja, milyen a mezei virág, de érzé illatát is. A mező illatja árad a műből. A dohányos alakja olyan, mint egy görög szobor, csupa harmónia és duzzadó erő. A kaputos emberek a rondák a darabban. A szerző azt a színi utasítást adja: *A fiatal pár teljesen nap-sülésbe lép ki.* Ez az, ezt a sort is művészember írta, ez a két alak maga a napfény és napfényt kíván. Pompásan játszották is a Nemzeti Színházban.

Magyarosan: dráma. A tanító elcsábította a kovács leányát, a leány a kúba ugrott, de ki-búzták élve. A kovács kéri, követeli a tanítótól, hogy vegye nőül a leányt. A tanító hepcziáskodik, a kovács leüti. Nem előre föltett szándékból, hanem a pillanat hevében. Ennyi az egész. Miért nem akarja a tanító jóvá tenni a hibát? Nincsen okokkal megokolva, nem is szabad így megokolni. Az egész szituáció a megokolás. A tanító végtelenül szegény. A színi utasításban az van a tanító szobájáról: A butorzat-igen szegényes, szekrények helyett ferslógok vannak, stb. A házasság hoz majd neki bűrtört és mindent. Nem veheti el a kovács leányát, annak nincs semmije, amiből a familia jó, nem paraszti. De a költő ezt a megokolást nem foglalja szóba, ezt éreznünk kell. Ez különben nem az egyedüli ok. A tanítónál a drámai jelenet előtt összegyűlnek a gazdák, a kurátor, stb. Szeretnének a tanító szobájában csüfolják a leányt, ezt venné el a tanító? Így értjük meg a tanító lelkét, a ki azonfölül még gyáva és alávaló, de bátorságra kap, mikor látja, hogy a falu az ő pártján van. Igen sötét, ijesztő kép, de a maga nemében hatalmas. Az

egész falu szerepel a darabban, az őli meg a kovács kezével a tanítót. Mikor vége mindennek, a kurátor azt mondja: Most már járhatunk a törvényre tanuskodni... Üsse meg a guta!... Csak talán elegendő perspektívája nincs a darabnak; nem ismerjük a leányt és a tanítót sem, hogy milyen volt ezelőtt. Így is igazi művészi alkotás.

Kend a pap? Vigjáték, de igazi vídamság nincsen benne. Ebben a falusi emberek csak kis tért foglalnak el, de a falu levegőjét, földét szobáiban, nagyon érezzük. Mégis ez a leggyöngébb a három közt, a szerző inkább kigondolta, mint belsőleg átélte. A gondolat, az igaz, elmés. A pap nagyon szép predikációt mondott a házasságról és látván, érezvén a predikáció nagy hatását, igen büszke rá, am-bár a német Schuumacherből vette. De a predikációnak igen gyászos hatásai vannak. Feleségének egyszerre megnyílik a szeme, hogy milyen is voltaképp ez az ő házassága ezzel az öregedő pappal, a ki már nem oly tüzes, mint hajdan, a ki nem gondolja magát, pecsétes kabátban jár és sárga szakállal. Ott is akarja hagyni a férjét. A tanító házasságát is megzavarta a szent beszéd, a tanítóné is erősen elégedetlenkedik a férjével és válni készül tőle. De a mint az orvosság különböző emberekre különböző módon hat, kinek-kinek a természete szerint, úgy ez a predikáció is a juhász-nét viszont arra bírta, hogy visszatérjen a férjéhez, a mi azonban a juhásznak szörnyű csapás. S mialatt ezek a szelek zúgnak és megzörögtenek a különböző házasságok kissé rozoga viskóit, a papnak a leányát megkéri a fiatal-ember és az egész nagy kiábrándulással végződő történet elülről kezdődik. Nem kell mondanom, hogy azért a viskók se dűlnek össze. A sárga szakáll és a kabát pecsétjei áldozatul esnek ugyan a nagy perpatvarnak, de azután szent a béke, a tanító házasság is reperiáltatik, a juhász pedig beletörődik sorsába, visszafogadja feleségét, a ki imiggy dícsőíti férjét: A hogy az a subát nyakába keríti, bajszát pederíti, csak a hogy a kampóssal az asszonyt megsegíti! nahát ilyen embert csak egy aszszony nevelhet magának (mert nevelte magának, még első férje életében). Predikáltat is nekem száz pap, hogy otthagylam! Nem én! Menek is mán, mert várja a vacsorát a lelkem. Isten áldja keéteket! (El.)

En is azt mondom, olvasóimnak és a szerzőnek. És abba is hagyom, a többire rákerít-hetjük a sort a jövő héten. Úgy sincs, a mi az eredeti produkcióban még csak közelébe is érhetne Mórícze első és második darabjának. A harmadiknak vannak mulatságos részei, de se igaz igazság, se igaz művészet nincsen benne. Ez tévedés.

Alexander Bernát.

MAGYAR FŐURAK VADÁSZATA AFRIKÁBAN.

Jusszuf Khamel basa, az egyiptomi alkirály unokaöccse ezelőtt mintegy tíz esztendővel mint a bécsi Théráziánium növendéke osztálytársa volt herceg Windischgrätz Lajos lovassági tábornok és hadsergélőfelügyelő fiának, Lajos hercegnek. Szoros barátság fejlődött ki itt a két katonanövendék között. A barátságból folyólag Jusszuf Khamel tavaly meglátogatta Windischgrätz herceget Sárospatakon, a hol több hetet töltött. Khamel basa annyira megszerette a magyar földet, hogy Sárospatak városától megvette a hercegi birtokot, a melyen még az idén nagy kastélyt épít. A basa ősi látogatása alkalmából meghívta a magyar főurakat elefánt- és orosz-lánvadászatra Egyiptomba. A főurak szívesen fogadták a meghívást. Windischgrätz Lajos herceg nejével, Széchenyi Mária grófnővel, ennek nagybátyjával, Andrássy Géza gróffal és sógorával, gróf Henckel-Donnersmark Edgárral, január 25-én utaztak el a 62 napig tartó vadászatra. Khamel basa magával vitte Kiazim Fuad nevű rokonát is, fiát a híres Fuad basának, a kit Abdul Hamid szultán az új-török mozgalmakban való részvétele miatt halálra ítélte.

A vendéglátó basa Alexandriában fogadta a főurakat, majd a házigazda »Kavalla« nevű yachtjára szálltak s Kartumig hajóztak. Itt vasútra ültek s a fehér Nilushoz mentek, a

hol a házigazda »Athara« nevű yachtja várta őket.

A Nilus mentén egy kijelölt helyen Jusszuf Khamel basa mintegy százötven landzsás néger szolgája várta az előkelő vadásztársaságot. A szolgák a főuri vadászok podgyását vitték, részben pedig a vadak kinyomozásánál segédkeztek.

Eleinte nem igen kedvezett a vadászszerecsere. Napokig hiába jártak orosz-lán után. Egyszer, mikor Windischgrätz herceg fáradtan pihent sátrában, a társaság többi tagja pedig vadászatot járt, a herceget egy néger fiú lélekszakadva keltette föl álmából, hogy a közeli füzesbe kitett dőghúson három orosz-lán rágódik. Windischgrätz herceg egymás után vette észbe a falatozó himoroszlanokat s kitűnő lövéssel mind a három leterítette. Közben egy másik dőghúsnál párduczot vettek észre a néger szolgák, a herceg odasietett s szerencsés lövéssel ezt is sikerült leterítenie. Este a visszatérő vadásztársaság, a mely csaknem üres kézzel jött vissza, nagy áldomást rendezett, melynek során a birka- és kecskepörkölt-höz tokaji aszút szolgáltak föl.

A herceg ezenkívül több elefántot, vizilovat, orrszarvut, krokodilt, vadbivalyt, igen sok antilopot lőtt. Nem kevesebb szerencsével vadászott Andrássy Géza gróf s a többi főurak sem. A hercegné biztos kézzel ugyancsak több kisebb vadat ejtett el. A vadásztársaság többnyire szabad ég alatt aludt, mivel a tűrhetetlen, még árnyékban is 42–45 fok C. meleg a yacht-on lakást is lehetetlenné tette; csak a herceggasszony vonult sátrába. Milimarich nevű komornájával. Eleinte nehezen ment az alvás, míg csak a hiénák, sakálok éjszakai ordítását meg nem szokták. A fenevadakat a sátrak körül rakott őrtüzek tartották vissza a vadászó társaságtól.

Az igen érdekes és epizódokban igen gazdag vadászatot eslelt: 6 himorosz-lán, 2 párducz, 5 himelefánt, 5 viziló, 6 orrszarvú, 15 vadbivaly, 4 zsiraf, 1 zebra, 122 különböző fajú antilop, 14 krokodil, 30 gazella, 10 marabú, 24 vadszárnyas, 2 nagyobb majom, 4 vadkutyá és 2 hiéna, összesen 250 darab.

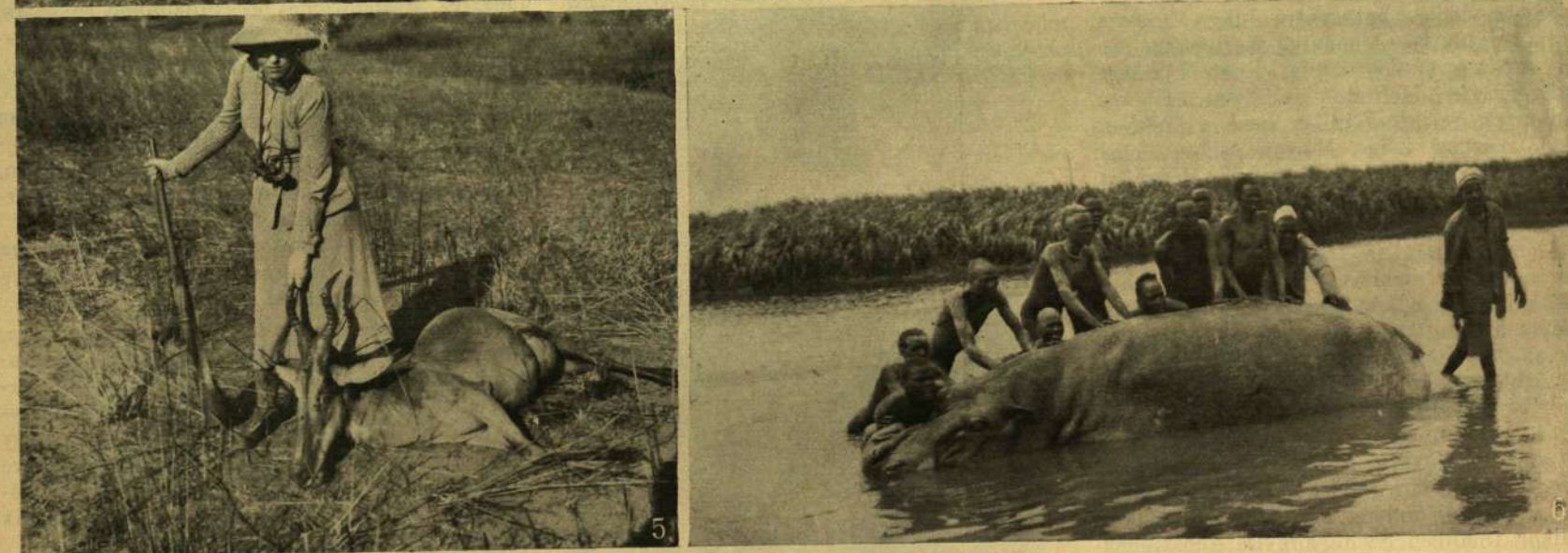
Jusszuf Khamel basa egy pár kölyök orosz-lánt küldött a székesfővárosi állatkert részére. Windischgrätz Lajos herceg hétfőn adta át az ajándékot Bárczy polgármesternek.

A nagyszerű vadászszákmány részben már preparálva útban van. Egy részét a sárospataki kollégium kapja, más részét a Rákóczyvárkastélyban, a betleri és szulovai vadász-kastélyok termeiben helyezik el.

Markó Miklós.

Herceg Windischgrätz Lajos a Jusszuf Khamel basa által a budapesti állatkertnek ajándékozott orosz-lán-kölykökkel.

1. A vadásztársaság a »Kavalla« yacht-on: Az első sorban: Jusszuf Khamel basa, herceg Windischgrätz Lajosné, Kiazim Fuad basa; a második sorban: a yacht parancsnoka, tőle balra herceg Windischgrätz Lajos, gróf Henckel von Donnersmark Edgár és gróf Andrássy Géza. — 2. Gróf Andrássy és Windischgrätz herceg a lánzsás néger hajókkal. — 3. Herceg Windischgrätz egy napi zsákmányával (három orosz-lán és egy párducz). — 4. Jusszuf Khamel basa, egyiptomi herceg a párduczával. — 5. Herceg Windischgrätzné az általa lőtt antilop mellett. — 6. A gróf Andrássy Géza által elejtett viziló kihuzása a Fehér-Nilusból.

MAGYAR FŐURAK VADÁSZATA AFRIKÁBAN.

SZENTGYÖRGYI ISTVÁN.

Február 20-án a maga szokott vidám társaságában üldögelt Szentgyörgyi István Fekete uram jó bora mellett. Úgy tíz óra tájban elővette az óráját és sóhajtván mondta:

— Ejh, ha az Isten éltet, három óra múlva hetven éves leszek.

— De már azt megvárjuk, — zúgta rá a vig kompánia. Bele is melegegtek egyre jobban a jókedvébe, úgy hogy mire Szentgyörgyinek eszébe jutott, hogy megnézzze, van-e már egy óra — éppen három mutatott.

Észrevétlen ugrott át a mutató az egyen, mint a hogy észrevétlen vonult el az idő Szentgyörgyi fölött is. Pedig már vagy harmincz éve, hogy Pista bácsija mindenkinek; de azért éppen nem öreg. Olyan dőlczeg a járása, fűrgé minden mozdulata, csengő a hangja, aranyos a jó kedve, mintha jóval innen volna a hetvenen, s nem túl rajta.

Ilyen fiatal és üde a művészete is. Pedig éppen most ünneplik kincses Kolozsváron ötvenéves színészi jubileumát. S az ünneplésén is csak az hangzik egyre, a mi minden föllépésekor, hogy Szentgyörgyi még mindég a régi nagy művész. Mintha elpusztíthatatlan volna mint ember is, mint művész is. Nagy kár is volna érette. Hiszen mint ember páratlan barát, nemes és jó lélek, egyszerű, hivalkodás nélkül való; mint művész pedig szinte utolsója azoknak a nagy, magyar lelkű és magyar szívű rajongóknak, kiket a nemzeti szellem ápolásának vágya vitt a színpadra és becsületesen és igaz hivatottsággal szolgáltak Thalia templomában.

Szentgyörgyi István a Mátra alján, Diós-Jenőn született, a hol atyja nótárius volt. Az a környezet, melyben gyermekkorát töltötte, sohasem mosódott el lelkében, sőt — maga megvallja, — hogy mióta öntudatos színész lett, népszínmű-szerepei olvasgatása, tanulása

közt gyermek és ifjú éveinek emlékei újultak fel lelkében, gyermekkori ismerősei hosszú sora vonult el lelke előtt, egy-egy alak mintha rá is szólt volna mosolyogva: »Ne törd a csűrhejárást, itt vagyok, gondolj rám, fogadj lelkedbe, legyünk egyek ketten, kíségtelk én a bajból.« Ezekből az emlékekből teremtette meg Feledi uramnak, a kincskereső kántornak, gonosz Pistának, tömlöczlakó Piros Pistának, Peták kaplárnak, a Vén bakkancsoknak, Márton sikósnak és Zsiga cigányának elfelejtethető alakjait.

A nótárius gonddal nevelte az élénk Pista gyereket és alig hogy neki serdült, a debreczeni kollégiumba küldte. De hát valami volt akkor az öreg kollégium szellemében, a mi elcsavarta az ifjak fejét a komoly papi, tanári, ügyvédi meg más filiszter pályáktól. Egymás után hagyták oda a szűk falakat a diákok, hogy a szabad élet kényén vándorkomédiásoknak csapjanak fel. Szentgyörgyit is behá-

lőzte e szellem. Vándorszínésznek csapott fel ő is, mint iskolatársa, *Ujházi*. Csakhogy ők ketten azután lettek is valamivé az új pályán. Először bizony hányódtak-vetődtek ők is. Majd pedig Kolozsvárra kerültek. Előbb Ujházi, azután Szentgyörgyi. De míg Ujházi elszakadt Kolozsvárról nemsokára; Szentgyörgyi ott maradt csekély megszakításokkal immár negyven esztendeje.

1871 április 14-én lépett föl először Szentgyörgyi a kolozsvári színpadon. A *csizmadia mint kísértet*-ben a csizmadiat játszott, de valami zajos hatást nem tett. Hanem azután csakhamar megnyerte a közönség szeretetét és ő is úgy neki adta a szívét, hogy hiába csalák, csalogatták a főváros színházaihoz is, nem szakadt el tőle többé.

Meg is becsülte Kolozsvár az ő Pista bácsi-ját. Elhalmozta szeretetével, jutalomjátékain, — akkor még divat volt, — zsúfolásig megtöltötte a színházat, sőt meg is jubilálta már több ízben. Szentgyörgyi pedig a maga bohém mesteriségét szépen összeegyeztette a takarékos polgár természetével és lassan-lassan egy kis szőlőt szerzett, melyet maga munkál meg ma is, meg egy kis házat, s mindez olyan boldoggá tette, hogy nem káprázott el ama a nagyobb dicsőségre sem, mely Budapesten sugárzott volna rá. Elég volt neki a kolozsváriak dicsősége. De azért mégis úgy megnőtt ez is, hogy Szentgyörgyi onnan is országos hírnevet szerzett magának.

Valóban meg is érdemi Szentgyörgyi a dicsőséget. Mert igazi nagy művész. Árta mestersége minden esz-ját-bí-ját. Erős meglátó tehetségével szinte ihletszerűen egyszerre fel fogja a jellemzőt, az igazat és mindig egyszerű eszközökkel, de teljes kifejezéssel alakítja meg. Egyénisége rendkívül gazdag. Mélyen érző szív, kedves bonhomia, rokonszenves, megértő és egyenes lélek, humor és vidámság, az indulatok változatos skálája teszik gazdagságát. Ezért van az, hogy oly terjedelmes és sok nemű szerepköre alig van még egy színésznek, mint Szentgyörgyinek. Shakespeare Julius Caesarja, Kentje, Macduffe, Menenius Agrippája, Molière Fösvénye, Jourdainje, Képzelt betege, azután Lucifer, Mefisztófeles, Petur, Tiborcz, Brankovics, Scribe, Feuilles, Sardou finom és előkelő márkiai, Zsiga, Márton csikós, Feleli Gáspár, Dáma Náci, Mosolygó Menyhért, Peták káplár, A peleskei nótárius, Mravcsák, meg azután az operettek figurái: Menelaus, Bum-bum generális, Geier Jeremiás és a többi mind oly alakításai, hogy el nem feleli senki, a ki egyszer látta tőle őket. Hogy mennyi szerepet alakított ez ötven esztendő alatt, azt csak az ő „fokos könyve” tudja megmondani, mert abban szép abcé rendben beleiorgatta mind. Bizony jóval túl van a kétezeren.

És ha mindehhez hozzá vesszük, hogy minden alakításában az ő tőzsgyökeres magyar lelke tárult elének, — illő hódolattal kell adoznunk a jubiláló művésznek.

Mikor 1890-ben Szentgyörgyi a Népszínházban vendégszerepelt, a lapok úgy ünnepelték, mint a magyar Zaccanit és Novellit. Pedig hol voltak még ezek, mikor a mi nagy művészünk már régen valódi *verista* volt a színpadon. Csakhogy ez nála nem eltanult fogás volt, hanem művészi megnyilatkozás. Sokat próbálta, sokat tanulta, a mi egy-egy szerepének eltalálta igazi hangját, de mikor láttuk tőle alakítását, olyan egyszerű, olyan természetes volt az, a minő csak lehetett. Feuillel valamelyik darabjában egy márkii játszott, a kivel jót tett egy leány. Mindenképpen szerette volna megháldálni ezt a márkii, de nem volt semmije. Hanem szenvedélyes horgász volt. Azt gondolta hát, hogy egy hallal kedveskedik a leánynak. Megkérdezte tehát tőle: — Kisasszony, szereti a halat? — s a horgyan e semmit mondó szavakat Szentgyörgyi kimondta, az oly művészes volt, hogy mindig nyiltszini tapsokat kapott érte.

Az a kis szőlő, melyben napokon át dolgoztatott Szentgyörgyi, sokszor tantja volt, mikor gazdája órákon át próbált egy-egy mondatot, míg végre úgy mondta ki, a hogyan szíve-lelke megnyugodott benne. Mert nemcsak értelmével dolgozta ki Szentgyörgyi a szerepeit, hanem szívével is. S mert nagy szíve van, azért tudott életet vinni minden alakításába.

A CSIKÓS.

PELESKEI NÓTÁRIUS.

Szentgyörgyi István szerepléséből, Perence és társa utódai fényképei.

A nagy művész meleg szeretettel ünnepli Kolozsvár jubileumát; de kivési részét ebből az egész országnak, sőt legfelsőbb helyen is észrevették az egyszerű komédiát, a ki szívével, lelkével, igaz tehetségével szolgálta a magyar színpadot ötven esztendőn át. Dr. Kiss Ernő.

HELLÉ.

REGÉNY.

(Folytatás.)

Írta Marcelle Tinayre. Fordította M. Hrabovszky Julia.

XXII.

A napsugár bevilágítva szobámba a függönyök kék belésén át, üde, kekes félhomályt terjesztett, melyben fény-nyílak rezegtek. Fáradtan, a migréntől nehéz fejjel ébredtem és csak arra emlékeztem, hogy sokáig sirtam, későn aludtam el és zavaros álmom volt.

Csengettem. Babette lépett be, a leveleket és hírlapokat hozva.

A betóduló napvilággal megjött a visszaemlékezés is.

„Nagy, nagyon nagy siker... Új költőt ösmert meg a világ... Nagy jövőjű ember... Igazi remekmű, mely egyéb remekműveket helyez kilátásba...”

Erről a témáról minden kritikus saját vérmérséklete és humora szerint zengte a dicsőhimnuszokat Mauricenak, a dicsőretet Robert Noéminek; jóslott, tanácsot adott, gratulált. Az *Echo de Jour* az első lapon hosszú cikkben emlékezett meg a fiatal diadalmas költőről, felémlítette, mikor született, kik a barátai, rokonai, beszélt byroni útjáról... Még azt is felemlítették, hogy Clairmont Maurice szép unokatestvére, Nebriant báróné védnöksége alatt lépett a világba, ő volt az első, a ki a sárga szegfűt dívatba hozta, stb. Nem feledkeztek meg szép „spanyol-mór” férfitípusáról, gyönyörű hajáról, nőiesen szelíd, kék szeméről sem.

Ez az írásmód meglepett. Kissé neveltségesnek találtam. Visszatértem a komoly lapok kritikáihoz. Egyetlen újság hozott kevésbé jó kritikát:

„Clairmont Mauriceban mindenestre a ritmus munkásainak mesterét üdvözljük, olyan művészt, a ki ügyesen tudja művét az előadó-művész rendkívüli zsenialitáshoz alkalmazni, a ki szükség esetén még a középszerűt is átszellemíti. *Sapho* nagyon vonzó színdarab, a mit a szerző barátai, a féműveltek, a nagyvilágiak fenségesnek fognak mondani. A diszletek csodásak; *Sapho* rabszolganőt a teraszon, mintha csak Alma-Tadema öltöztette volna. A zene olyan behízelgő, érzéki!... De a diszletek, a jelmezek, maga a zene néha nagyon hozzájárulnak a nézők ítéletének megteszteléséhez. Még én magam sem tudtam védekezni elbűvölő hatásuk ellen. Majdnem azt hittem, hogy ez a *Sapho* mestermű!... De mikor a függöny legördült, felébredtem, magamhoz tértem, felösmertem a különböző elemeket, melyek gyönyörűséget és illúziót okoztak. És fájdalom, látom az ügyes fogásokat, a mesterkéltiséget, a csinálmanyt. *Sapho* mestermű?... Mondjuk inkább, előképeknek sorozata, poétikus, zenés magyarázattal!... Clairmont mit sem adott a művészetnek, semmi újat nem nyújtott, kivéve a páratlan virtuozitást és ismétlem, kimondhatlan érzéket a gesztusok ereje, a formák, a szavak iránt.”

„Írgység!” — gondoltam, akaratom ellenére megrendülve a bizalmamban és nem akarva boncolni az ítéletemet.

Lehunyt szemmel, a fejemet a párnába fúrva, újra átéltem a diadalmas estét. És a visszaemlékezés a csókra, eloszlatta kellemetlen érzésemet, a lelkiismeretfurdalást, éjjeli könyveim okozót. Elhittem magammal, hogy Antoine csupán szellemi vonzódást érezve irántam, könnyen ki fog gyógyulni szerelméből. A munka, a tevékenység, a viaskodás az eszméért, nemsokára megvigasztalják.

XXIII.

Jegyeségünk első idejére úgy emlékezem vissza, mint egy álomra. Életemben egész forradalom támadt. A régi keret még megvolt, de a szerelem új világítást hozott oda és új személyiségek mozogtak abban.

Marboyné anyai büszkeséggel mutatott be Nébriant bárónénak. A báróné tárt karokkal fogadott. Jóllelkű nőt gyanítottam benne, annyira meggyőződve a saját kiválóságáról, hogy néha engem is majdnem meggyőzött arról. Szépségének maradványaival, sok *verve*-el, kecsességgel bírt és különös tehetséggel gyorsan ragaszkodni az emberekhez és épen olyan gyorsan el is fordulni tőlük; tehetség, mely nagyon megszorítja a barátságok számát és enyhíti a szakításokat. Olyan életet vitt, mint a színész, a ki az auto-szuggesztió csodája révén szerepének pillanatnyi valóságán kívül nem ismer más valóságot.

Maurice házassága épen új szerepre nyújtott neki alkalmat. A báróné úgy tekintett engem, mintha a sajátja lennék. Nehány nap múlva eljegyzésünk után hozzám jött, megvizsgálta a házat, a kertet, a butorokat és elhúzta kissé a száját.

— Csak nem tartja meg e régiségeket, gyermekem?

ÚJ TOILETTEK A PÁRISI AUTEUILI LÓVERSENYEKEN.

— Bocsássa meg nekem, asszonyom, ha szeretem azokat; kedves emlékek kötnek hozzájuk.

Nébriant asszony azon nők közé tartozott, a kik elvből nem szeretnek visszaemlékezni.

— Akkor hát elküld mindent a kastélyába, — felelte.

— A Gesztenyeerdő nem kastély. Szerény falusi ház csupán.

Egy kis palotát keresek számukra Passyban, — szölt a báróné, mintha nem is hallotta volna előbbi megjegyzésemet. — Maurice szép *home*-ba akarja vinni magát, a jelen ízlés szerint dekorált és butorított házba... Átengedhetném önnek a szobalányomat, ha nincs senkije kilátásban. Angol nő; kitünően fésül... Most pedig, kis Hellém, meg kell határoznunk az esküvő napját.

— Csakhogy... a gyászom még nagyon új keletű.

— A nagybácsit nem gyászoljuk meg úgy, mint az atyát szoktuk, ezzel nem akarom megsérteni az érzéseit, a melyeket nagyon tisztelvek. Egész csendben, bizalmas körben megy férjhez. Semmi egyéb, mint a házassági szerződés aláírásánál egy ebéd nálam és az esküvő után villásreggeli. Csak jó barátok, magunk közt leszünk, körülbelül százan.

— Magunk közt!

Eh, édes gyermekem, minden relativ a világban. Ne képzelje, hogy mint fiatal asszony úgy élhet majd, mint leánykorában. Mutakoznia kell a világban, fogadnia kell, nehogy úgy tűnjék fel, mintha elzárni akarná nagy emberét. Gondolnia kell férje érdekére... Magammal viszem, jöjjen.

Ez a párbeszéd, mely a báróné mind-n látogatásánál megismétlődött, kezdett untatni. Rendkívüli egyszerű szokásaim keveset kívántak és egy mozgalmas élet kötelezettségei, ezer frivol gondnal komplikálva, megijesztettek és bosszantottak néha. Nagybátyám megtanított arra, hogy a házias élet szükséges, mert ott erősödnek ott koncentrálnak gondolataink, érzéseink képességei. Édes lett volna nekem folytatni ezt az életet, a mit az új boldogság még bizalmasabbá, gyönyörteljesebbé tett volna. De úgy látszott, mintha sohasem lett volna időnk rá. Maurice-nak ezer elbeszélő valója volt, a mihez egyikünknek sem volt köze, ezerféle lépéseket kellett megtennie, a mi nem érdekelt a szerelmünket. *Sapho* előadásai, jövő elhelyezkedésünk előkészületei, a nagyvilági férfi számtalan kötelezettsége igénybe vették minden idejét. Nagy súlyt fektetett olyan dolgokra, a melyeket én másrendűeknek tartottam.

tam és a melyeknek szükségességét ő kimutatta nekem.

„Ha majd házassok leszünk, — mondtam magamban, éreztetni fogom Maurice-át, hogy meg kell akadályoznunk ezt az idegen inváziót az életünkbe. Nébriant asszony azt képzei, ő fogja irányítani az életünket; ebben nagyon csalódik; én cseppet se vágyom ezekre az ambíciók kielégítő ünnepekre, a melyekkel kecsesget, sőt felek, hogy Maurice nagyon is könnyen átengedi magát az alkalmatlankodóknak. A férfi, a kit benne szeretek, a költő, és nem az elegáns párisi, a nap hőse...”

Szerettem volna ezt megmagyarázni Nébriant-nénak, de ő képtelen volt az embert megérteni. Maurice pedig, ha gyöngéden korholni kezdtem, vállalt vont és mosolygott.

— Miért panaszkodni azért, — mondta, — a mi más leánynak a büszkesége volna? A veres szalag, az akadémiai páma kevés beccsel bir maga előtt. De azt hiszi, én talán kész vagyok boldog könnyeket sirni «a becsület e jele» miatt, miként a falusi tanítók mondják! Azt hiszi, engem örülten bánt a vágy felöltözni magache-i generálisnak, hogy ünneplés gyűléseken kiosszam az erény díját?

Akaratom ellenére nevettem:

— Maga talán a legdrágább vágyait gúnyolja ki... Oh, bizonyos, hogy a veres szalag és az akadémiai páma kiment a divatból, kissé nevetséges... Mégis...

Mégis mindenkinek van rendjele és majdnem mindenki tagja lesz, vagy majdnem tagja lett az akadémianak... Nem tehetünk más képen, mint mindenki. A veres szalag, ez az író ember érettségije... Semmit sem bizonyít, de olyan kevésbé kerül és olyan nagy örömet okoz a családoknak!

Aztán komoly hangon tette hozzá:

— Mit törődik maga mindezzel, édes Hellé! Szeressen, miként én szeretem... Ha bámulnak, félnek tőlem, utánam járnak, vagy irigyelnek... csak annál nagyobb örömmel fogom érezni, hogy én a magáé vagyok.

XXIV.

Egy délutánon Nébriant asszonyt vártam és Maurice-t. Felfedeztek Auteuilben egy kis palotát, a mi nagyon tetszett nekik és velem akarták megnézni.

Most már egyetlen lépést sem tehetünk a nélkülözhetetlen báróné nélkül, a kinek minden tervünkbe való beavatkozását Maurice nagy jóakarattal vette. Mert a mióta jegyesek lettünk, észrevette, hogy a helyzetem furesának tűnhet fel, minthogy alig nagykorú leány létemre egyedül élek, egyedül járkálom, nőlenem.

embereket fogadok (szegény Lamprier és Grosjean!). Nem mert egyedül járni velem abbéli felelmében, hogy kompromittált és Marboyné és Nébriant asszonyok, helyeselve nézetét, folyton közénk álltak. Hiába magyaráztam nekik, hogy én nevetem a franczia előítéletet, csak önmagamtól függök, már érett vagyok, ők erőlködtek megtéríteni az ő véleményükre és igyekeztek nálam az anormális nevelés, sajnálatos és bántó hatását ellensúlyozni. Apró kritikáik rajtam át a nagybátyámat érintették és gyakran kedvem lett volna feleselni velük, a közös elvek szerint nevelt, társaságbeli leányok példáját hozva fel, a kik a társadalmi illetet alattomos kíváncsisággal és alig leplezett flirtelekkel egyeztetik össze. Az én életem tiszta és őszinte volt, mint a lelkem és nehezen tűrtam a reám erőszakolt, sértő felvigyázatot.

A mióta be lettem mutatva X. márkíné és Z. grófnénak, minden szokásomat fel kellett forgatnom. A kedvemet, sőt még a szerelmem is szenvedett ezáltal. Olyan voltam, mint a szabadban felnőtt virág, a melyet zárt levegőbe visznek, mesterséges földbe tesznek át. És kedvem lett volna azt mondani Clairmontnak: „Ez itt nem az én helyem. Én nőül megyek magához, de nem azokhoz az emberekhez, a kik magától elválaszthatatlanok látszanak lenni. Legszívesebben napjainkat pazaroljuk el unalmas dolgok meghallgatásával és azzal, hogy mesterkelt pózba vágjuk magunkat közönyös emberek előtt. Élünk tetszésünk szerint, hagyjuk fecsegni az embereket, a kiknek fontosabb dolguk nincs; ne tagadjuk meg önmagunkat és ne legyünk ama bizonyos «úrfi és kisasszony, a kik lettünk.»

Nem mindég sikerült elrejtetni a türelmetlenségemet. Maurice csodálkozott ezen és magyarázatokat kért és a vidáman kezdődött beszélgetés civódással végződött. Majdnem haragban váltunk el. Az igaz, hogy a kibékülés nem készt, de minden nap jobban elszomorodtam, felfedezve Mauriceban bizonyos jellemgyengeséget, ingadozó véleményeket, az ellenszenvet, ha nézetét ki kellett mondani és állást foglalni valami mellett. Ha nem lett volna leirhatatlan báj, szellem, behízelgő kedvesség benne, fiatal hírnevének és tehetségének kárpázata, nem láttam volna e megmáris a melységet, a mi elválasztja lelkeinket, mélység, a mi örökre elnyelhetné szerelmünket?

Maurice bejelentette nekem, hogy Nébriant asszony előtt fog megérkezni. Korán érkezett és hosszasan leírta a kis palotát, a melyet megnézni szándékoztunk.

— Meg vagyok róla győződve, hogy jövendő-

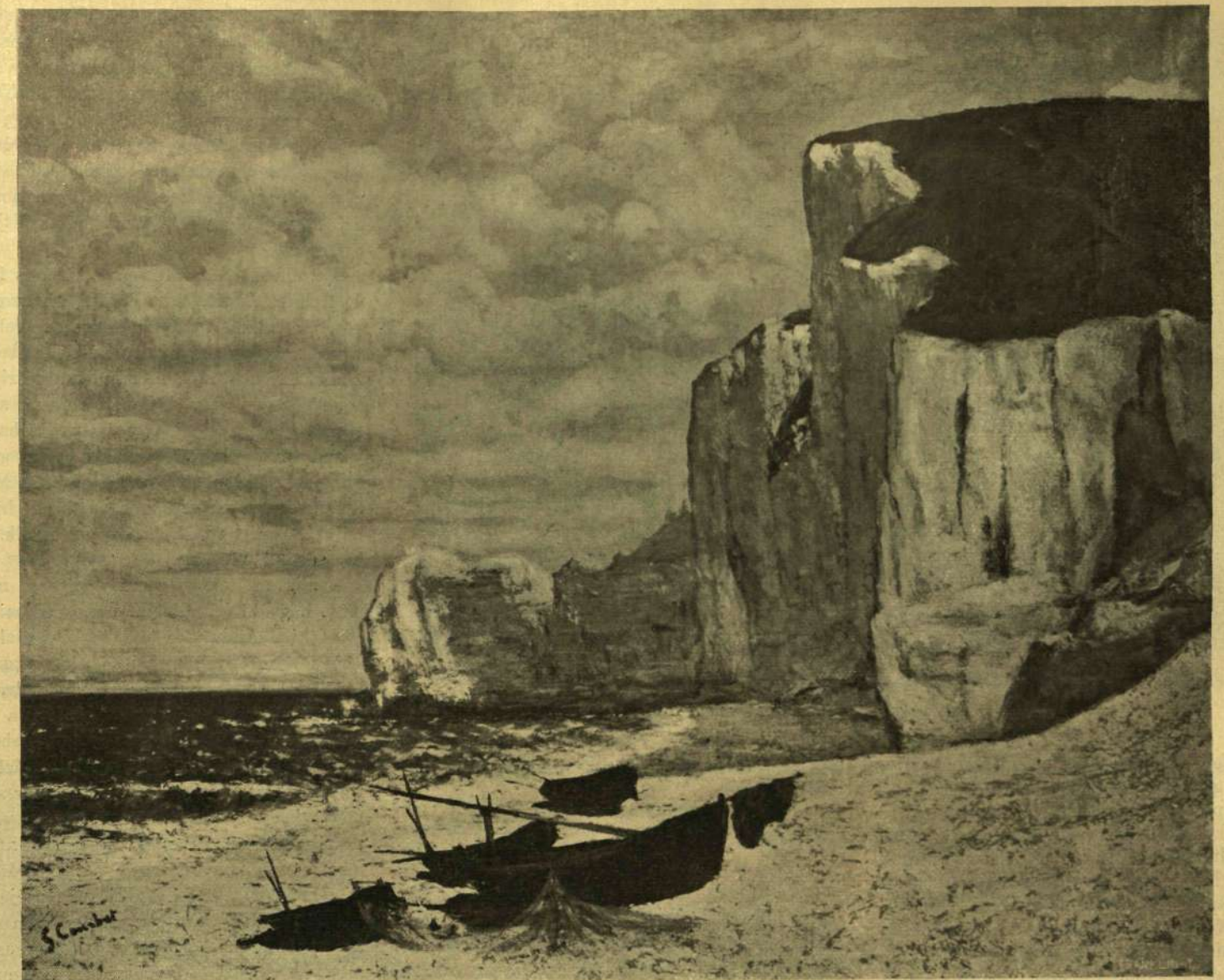

Mészöly Géza: Vásár.

A SZALON.

KOHNER ADOLF MŰVÉSZETI GYŰJTEMÉNYE.

Courbet: Sziklás tengerpart.

A ZONGORA-SZOBA.

KOHNER ADOLF MŰVÉSZETI GYŰJTEMÉNYE.

A LEÉGOTT TEMPLOM.

beli lakása tetszeni fog, — mondta. — Képzeljen egy fehér kőből és rózsaszínű márványból épült igazi kis csecsebecsét, zöld lombok között. Csupán egy emelete van. Lenn van a nagy és a kis szalon, az ebédlő, mely a gömbölyű üvegházra nyílik. Az emeleten vannak a szobák, a billiárd, az én dolgozószobám. Feljebb több apró helyiség, melyeknek rendeltetését maga fogja meghatározni... Jövő héten a butorokkal kezdünk foglalkozni.

— Megengedi, hogy megtartsak néhányat ezekből a butorokból, a miket unokatestvére ócskaságoknak nevez?

— Egynehányat igen. Ezt az íróasztalt például és ezt az *empire* garnitúrát, a mit majd áthuzatunk. Az *empire* nagyon divatban van jelenleg... A többi majd falura küldi...

— De a könyvtár...

— A könyvtárt is. Nagyon is speciális munkából van összeállítva. Útban lenne... Mit keres?

— Nézem ezeket a szeretett, jól ismert dolgokat, a melyek kissé az életemhez tartoztak. Miért nem akarja ezt a házat megtartani? Nagyon jól ellennék itt.

— Minő különös lény maga, Hellé! Micsoda puritán izlése van... Miért nem ajánl nekem olyan lakást, mint a Genesvriére, egy kihalt városnegyedben, kis töképenzések és alkalmazottak által lakott házban?

— Genesvriére lakása nem visszatartó és én beérem azzal, ha maga műremekeket írna benne.

Maurice egy pillanatig elgondolkodott.

— Maga gyakran eljárt Genesvriére Antoinehoz?

— Gyakran.

— Nagybátyja halála előtt?

— Halála előtt és után is.

— Tehát egyedül?

— Igen, egyedül. Mi roszat lát abban?

— Semmi roszat, — felelte őszintén. — De mondja csak, Hellé, miért nem jár ide többé Genesvriére, a mióta jegyesek vagynak?

— Fél, hogy alkalmatlan... Aztán nagyon el van foglalva. Népszerű felolvasásokat rendez. — Hogy utópiákat terjeszsen! Ha az előadásai a cikkeihez fognak hasonlítani, unalmasak lesznek.

— Maga szigorú!

— Oh, ösmerem a rokonszenvét Genesvriére iránt.

— Nem titkolom.

— Majd ha házasság leszünk, Hellé és több emberrel fog érintkezni és tapasztalatai lesznek, át fogja érezni a szép álmok hiúságát és a hangzatos szavak neveltségességét.

— Nem hiszem.

— Mondja csak... de nem, nem felelnem őszintén.

— Sohasem hazudom.

— Nos tehát... Genesvriére nem volt... nem szerelmes még mindig magába? Elpirultam.

(Folytatása következik.)

A HÉTRŐL.

Talán két esztendővel ezelőtt egy különös, kissé középkorú zamátú hír volt olvasható az újságokban. Achim L. Andrásról, a sokat emlegetett eszmás képviselőről volt szó ebben a híradásban. Achim Andrásnak valami póré volt, a mely miatt a nagyvárosi törvényszék elé kellett állania. A békés-csabai parasztkirály engedelmeskedett az idézésnek. Csak hogy egy kicsit — túlságosan engedelmeskedett. Nem maga ment Váradra, hanem ötszáz csabai gazdával a háta mögött, a kik végtelen szekérsorban vonultak be Szent László király városába és táborot ütöttek a törvényszéki palota körül.

Mi lett az Achim pórének a vége: nem emlékszem. Baj vagy botrány nem történt. Az ötszáz gazda nyugodtan viselkedett és az ítélet után békességgel vonult el Nagyvárad falai közül. Legfőképpen azon hagyott gondolkodni valót az embereknek: mit akart, mit keresett ott ez a botos

hadserő? A ki Magyarországon a bíróság elé megy, annak vagy nincs mitől félni, vagy pedig attól, a mitől van oka félni, meg nem menti se félezer parasztagazda, se tizenötezer. Testőrségre Achim Andrásnak szüksége nem volt. Nagyváradot bevenni bizonyára nem akarta. Az meg talán csak nem jutott az eszébe, hogy ha a törvényszék ítélete kedvezőtlen találna lenni, felsőbb fórumnak nézze a maga hadát és ehhez apelláljon? A jogorvoslatnak végre is egészen más az útja Magyarországon!

Már elfelejtettük volna ezt a különös fölvonulást, de Achim András nem engedte kiveszni az emlékeztetőnkől. Mert azóta már megismételte néhány-szor. Harcos és nyugtalan véré ember a csabai követ. Pöröl, diktál, intézkedik a patriájában. És a hová megy akár a jussát keresni, akár a hatalmát érvényesíteni, úgy látszik, soha se megy magában. Az a bizonyos ötszáz csabai gazda, mint egy jeges felhő, ott vonul mögötte. Mindig egy félezer embernek veti meg a hátát Achim András ha szónokol, ha vall, ha — pofozkodik. Egy erdő bot sűrűlik mögötte.

A míg az ötszáz embere egyebet nem csinál, mint hogy kíséri a mandátumos csabai népvészert és Achim András se tesz többet, csak épen kísérteti magát velük, bajos beleavatkozni ebbe a passzióba. De a jelenség mindenesetre elég szokatlan ahhoz, hogy megakadjon rajta az ember szeme és gondolata. Valamikor szokásban volt az, hogy bizonyos «vezérek» nagy haddal járjanak. De ezek az idők és erkölcsök már évszázadok mélységében pihennek. A nép mai vezérei nem járnak sereggel. A tömeg csak mögöttük van, de nem lépdel a nyomukban, ha a bíróságon vagy a székházban akad dolguk. Béke idején egy polgárosult országban egyáltalában nem járnak sereggel mögöttük az emberek. Nincsenek rászorulva. A polgárt — a képviselői immunitás külön páncélja nélkül is — sokkal nagyobb had védi szabadságában, igazában, biztonságában, mint a mekkorát ő maga tudna összetoborozni magának. Védi és mögötte van az intézményes állami rend egész hadserege, minden kardja, puskája, szuronya, ágyúja. Ennél nem lehet hatalmasabb semmiféle bandérium, a mit bárki is szervez magának.

Ez a kísértő sereg tehát se nem szükséges, se nem veszedelmes, mert csak addig lehet meg, a míg semmit se csinál. De furcsa és furcsaságnak nem vidám és nem barátságos, mert ez a tömeg ember nem hangszerekkel kíséri a vezérét és ez nem azért viszi őket magával, hogy muzsikáljanak neki. Van még Magyarországon egy néhány ember, a ki tudna magának úgy hadat toborozni,

A LEÉGOTT VÁROSHÁZ.

A ZENTAI TŰZVÉSZ.

mint Achim András és ekkora kísérettel járni: de ha divatba jönne ez a dolog, cifra állapot támadna belőle hamarosan.

Ismételjük: olyan sokra nem taksáljuk ezt a furcsa passziót, hogy veszedelmesnek minősítsenők. De olyan jelenség, a melyet a furcsasága miatt nem igen lehet beleilleszteni egy modern állam rendjébe. Exotikum. A kezükre dolgozás azoknak, a kiknek ádáz gyönyörűségük, hogy minél több exotikus színt kenjenek rá a mi országunk képére.

Mi nagyon jól tudjuk, hogy Magyarországon se több joga nem lesz azzal egy embernek, ha állandóan ötszáz botos gazda vonul mögötte, se kevesebb nem lesz, ha maga járja a tisztesség békés útját. De ez az Achim András úgy látszik, mintha nem tudná. Tehát meg kellene értetni vele. Meg kellene nyugtatni ezt a jó embert, hogy fölösleges a nagy óvatossága. Magyarország nem Közép-Afrika. Itt nem kell expedíciót szerveznie annak, a ki útra megy. Ebben az országban egyedül is lehet járni. Még az országúton is. Annál inkább a városokban.

*

A mi veszedelem a városokban és főként a fővárosban fenyegeti az embereket, az nem olyan természetű, hogy egy botos tömeggel lehetne ellene védekezni. A budapesti rendőrfőkapitánynak

A TELEP BARTÓKY JÓZSEF-UTCÁJA.

több embere van ötszáznál, ezek jobban föl is vannak fegyverkezve, mint a csabai gazdák és mégse tudja megtalálni a módját, hogyan is lehetne hát elbánni ezzel a nagyvárosi veszedelemmel?

Arról a veszedelemről szólunk, a mely Budapest összes hirdető-oszlopait és tábláit elborítja a maga névjegyeivel. A névjegyeken természetesen *álnév* áll. Így hangzik, hogy: *Családi műsor*. Családi műsornak hirdeti a maga programját minden fővárosi mulató, orfeum és dalszalon. Mit jelent ez a czég? Természetesen azt, hogy ezekben az intézetekben a táncos és dalos művészet a családi erkölcsök és erények házi isteneinek szolgál és áldoz. Csupa olyan dolgot produkál, a min csak épülhet a lelke férjnek, feleségnek, gyerekeknek. Szórakoztatja, de nemesíti is valamennyit. A *családi műsor* czége mást nem jelenthet.

De így van-e valóban? Kérdezzük azokat a családapákat, a kik véletlenül vagy óvatosságból, esetleg se nem véletlenül, se nem óvatosságból, de végig tanulmányoztak már egy-két ilyen *családi műsort*: Kedvet kaptak-e rá, hogy a családjukkal is megismertessék ezt a gyönyörűséget? Még ilyen családapához nem volt szerencsénk, de az már megessett, hogy edzett matrózok a szégyentől piros füllel támolyogtak ki olyan «lokálból», a mely «családok kedvencz találkozó helyének» hirdeti magát a színlapján. Mert nemcsak

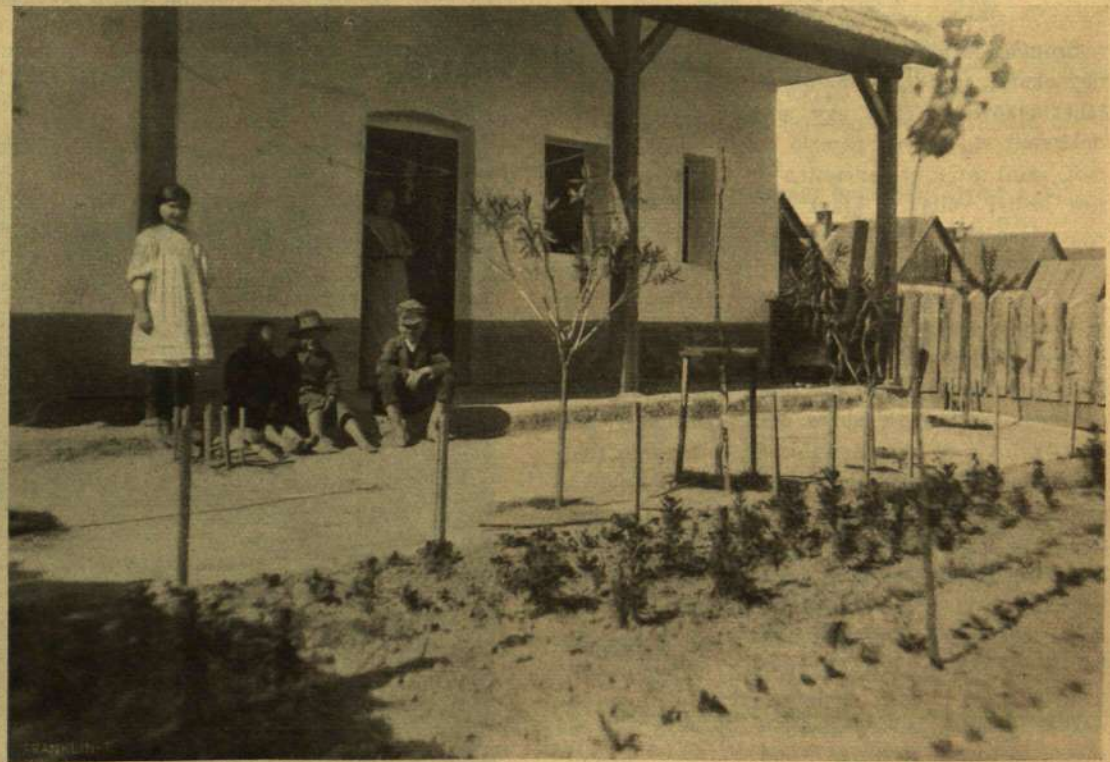
EGY MUNKÁSHÁZ GAZDASÁGI UDVARA.

hogy malaczságokat tálnak ezekben a műintézetekben, de — nyersen is tálnak.

A főkapitány, a ki be akarta hozni a cenzurát a budapesti mulatók és dalszalonok műsorára, a hamis czéggel becsalogatott emberek hozzá érkezett panaszaira hivatkozott a terve megokolására. A cenzura intézményét Magyarországon semmiféle argumentum nem tudja szimpatikussá, kívántá, vagy elfogadhatóvá tenni, de ez még nem jelenthet fegyverletételt egy olyan veszedelemmel szemben, a melyet valóban ki kell pusztítani. Legfeljebb azt követeli, hogy más, alkalmasabb fegyvert kell ellene használatba venni.

Egy nagyvárosban sok mindenféle ember lakik és a sok embernek sokféle az izlése. Van olyan is, a kinek semmilyen sincs és ehhez kitartó hűséggel ragaszkodik. Az egyéni izléstelenység szabadságát ugyanaz a jog védelmezi, a melyik az izlését. És kétségtelenül vannak emberek, a kik a mulatóban meg a dalszalonban épen azt keresik, a mitől a rendőrség a jóízűsüket meg akarná védelmezni. Ez bajos. Egyszerűen, mert nincs mit megvédeni. Tudjuk: *volenti non fit injuria*.

De igenis meg kell védelmezni azokat, a kik mást kerestek, mint a mit haragos megdöbbené-

EGY MUNKÁSHÁZ KERTES UDVARA.

A ZENTAI ÚJ MUNKÁSTELEP. — Jeltő Gyula fővárosi.

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA

Bankház Részvény-Társaság.

Legnagyobb osztálysorsjegy-üzlet.

Bpest, Szervita-tér 3/c.

FIÓKOK:

VI., Teréz-körút 46. szám, a nyugoti pályaudvar közelében. Telefon 24-27. — V., Váci-körút 4., a Deák-tér közelében. Telefon 11-58. — Távirati cím: „Törökék” Budapest.

Keresse a nevét! Szerencseszámot!

Rendelje meg a NEVE mellett levő

A véletlenség nagy szerepet játszik az életben és éppen a szerencsés véletlen folytán könnyen megtörténhetik, hogy az önt érdeklő név mellett levő számban eltalálta azt a sorsjegyet, melyre nagy nyereség jut.

Adél	3065	Elek	74358	Jakab	38969	Ottó	9012
Ágnes	4731	Elemér	82834	Juliska	41213	Ödön	17758
Adolf	8569	Emil	92294	János	42809	Paula	24002
Agoston	12430	Endre	96954	Jenő	50988	Pál	88929
Anna	19171	Ernő	101978	József	64452	Péter	38142
Aladár	24259	Ferencz	4144	Kálmán	67294	Piroska	40748
Albert	38166	Frigyes	6486	Klára	80643	Régina	41930
Alfréd	38969	Gizella	9012	Károly	9036	Róbert	46964
Aranca	41213	Gábor	17758	Klotild	101906	Rudolf	56318
Ákos	42809	Gáspár	24002	Kornél	109545	Rozália	65554
Ambrus	50988	Gergely	38142	Kristóf	4079	Salamon	79755
András	64452	Géza	38929	Lajos	4937	Sári	84343
Antal	67294	Gusztáv	40748	László	8819	Samu	94176
Árpád	80643	Gyula	41930	Lenke	17670	Sarolta	101402
Berta	90364	György	46964	Lipót	20607	Sándor	107254
Blanka	96436	Hermina	56318	Lőrincz	24356	Szeréna	3065
Borbála	101906	Henrik	65554	Lujza	38228	Simon	4731
Boriska	109545	Hermann	79755	Márton	39312	Tamás	8569
Bella	4079	Hugó	84343	Mátyás	41904	Teréz	12430
Bálint	4937	Iona	94176	Mihály	46372	Tibor	19171
Béla	8819	Irma	101402	Miklós	53097	Tihamér	24259
Balázs	17670	Ignác	107254	Margit	64484	Tivadar	38166
Dániel	20607	Izabella	3065	Miksa	74358	Valéria	38969
Dénes	24356	Iren	4731	Mária	82834	Viktor	41212
Dezso	38228	Imre	8569	Mór	92294	Vilmos	42809
Emma	39312	István	12430	Matild	96954	Vilma	50988
Ernesztin	41904	Iván	19171	Nándor	101978	Vincze	64452
Éva	46372	Janka	24259	Olga	4144	Zsófia	67294
Éde	53097	Jolán	28166	Oszkár	6486	Zoltán	80653
Erzsébet	64484			Zsigmond	90364		

Rendelje meg a fenti számot postafordultával, miután ezek gyorsan elkelnek.

Huzás már május hó 18-án.

1/2 sorsjegy 12 K, 1/4 sorsjegy 6 K, 1/8 sorsjegy 3 K, 1/16 sorsjegy 1.50 K. Az ered. sorsjegyek utánvétellel v. az összeg előzetes beklídesé mellett rendelhetők meg.

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA

Bankház Részvény-Társaság.

Legnagyobb osztálysorsjegy-üzlet.

Bpest, Szervita-tér 3/c.

FIÓKOK:

VI., Teréz-körút 46. szám, a nyugoti pályaudvar közelében. Telefon 24-27. — V., Váci-körút 4., a Deák-tér közelében. Telefon 11-58. — Távirati cím: „Törökék” Budapest.

KENDI ANTAL

BUDAPEST, IV., SEMMELWEIS-UTCA 7.

Bőrszékikar.

Angol bőrbutor készítése, festése és renoválása saját műhelyben. : : : : Ebédülőszékek, iroda-fotelek valódi bőrrel. Ülőbutor állványok kárpitozása. Székátalakítások.

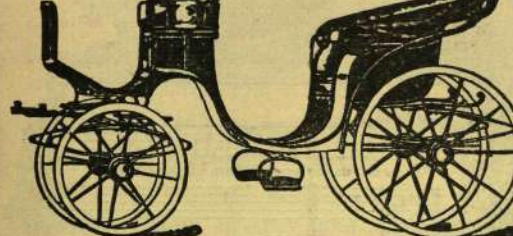
Megjelent: „Az elektromos világítás” könyve.

Írta: Straub Sándor.

A szövegbe nyomott 271 ábrával és 2 rajzmelléklettel. A mellékletekre mintegy 78 rajz s az elektromos világítás módját és használatát felvilágosító díszes ábra van nyomva. A 272 oldalra terjedő könyv ára 6 korona 65 fillér. (Az „Elektrotechnika” 27-30-ik füzet.) Megrendelhető könyvkereskedőnél vagy szerzőnél (Budapest, IX., Soroksári-ut 18.)

KOCSIÁRUCSARNOK

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 72.

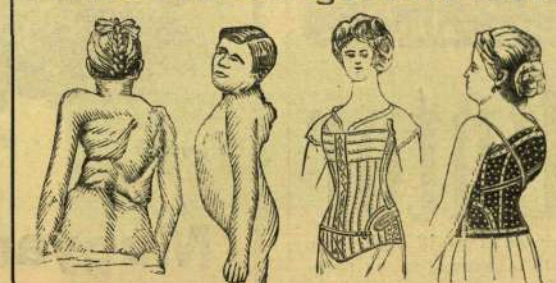
A monarchia legnagyobb kocsiraktára. * Árjegyzék ingyen.

ÁGYTOLLAK!

Legelőnyösebb bevásárlási forrás:

Magyar Kereskedelmi Vállalat, Miskolc 2. Tessék árjegyzéket kérni!

Nincs többé elgörbült test!

Betegy a műfűző használatát előtt és után. Anyák óvjátok gyermekeiket a hátréncz elgörbüléstől! Szerezd Ön a hátréncz elgörbülésben? Óhajt Ön egy elegáns, könnyű fűzőt? Ez esetben szerezkedjék bizalommal a 30 év óta fenálló legjobb hírnöknek örendő Keleti J. Budapest orthopaedai műtőintézetében. Keleti orthopaedai műtőintézet és kiegészítő fűző a fájóbbak a világon! Rendkívül könnyűek! Az elgörbülést teljesen láthatatlanná teszik! Iskolás lányok és úrúrnők részére éppen nélkülözhetetlenek! Mérsékelt árak! Kétféleképpen: kényelmes és könnyű, vagy kemény és nehéz. Keleti J. Budapest, IV. kerület, Rákóczi-utca 17. Alapítástól 1878. Telefon 13-76.

28 fénykép K 120 minden beklírt kép után. 100 db K 350. Fenti mennyiségben kifüggesztés után. Tiszta és élénk. Névleg, üdvözlő- és levelező-lapokra, étlap, levélpapírra stb. ragasztáshoz gummirova. Szállítás 3-5 nap. A fényképet érintetlenül visszaküldöm. Szétküldés utánvétellel v. a pénz előzetes bek. mellett portóköltéssel (magyar bélyegekből is). Mintha 10 fill. franko. Elárulást keressék. L. Polatsek, Bernheimer-Léstr. 50-52. Frankfurt-M. 3. Németország.

MADEIRA JAPÁN BLUZOK

és napernyők előrajzolva

finom vászonra kor. 6.—, finom batizsra kor. 5.—, finom lenbatizsra kor. 10.—. Választék árát küldünk. WIEG TESTVÉREK V., Deák Ferencz-n 16.

KOZMETIKAI GYÓGYINTÉZET

Fennáll 1892 óta.

Főorvos Dr. JUTASSY JÓZSEF bőrgyógyász, egészségügyi tanár, az orvosi kozmetika legelő és legértékesebb szakorvosa Magyarországon.

Sikereink titka hogy tudományos alapon, szofidán dolgozunk.

Szépséggrontó bőrbajokat jóval a megelőző gyógyítást (pattanás, kiütés, mitesszer, zsíroság, szárazság, vörösség stb.)

Felesleges képződményeket nyomtalanul eltávolítunk (lenecs, szemölcs, anyajegy, sebhely szőr).

Hilányokat természetes módon pótolunk (simaság, üdőség, szín, haj).

A készletek ára bő használati utasítással: Egy teljes készlet 10 korona, egy próbakészlet 5 kor.

- Bőrkoptató-készlet** szerei hófehérre teszik a fák, sarga v. barna arcot, a seplejt, májfoltot gyökeresen elmulasztják.
- Bőrgyógyító-készlet** a zsíros, fényes, kihervülő, könnyen piruló arcot ápolásra (mattá tétele) szolgál; gyógyítja a bőrtálat (mitesszer), a pattanást (vimmert), a bőrlécsőket (pórus), a túlságos izzadást, vörös keset, vörös orrot, fagyási foltokat.
- Bőrápoló-készlet** szerei a természetűt szép, tiszta, normális arc és kéz bőrt konzerválják, ádítik: a kényes, száraz, hámlos, durva, érdes, libabőrös, sörnyős bőrt finomítják, puhítják, simítják: a peyhbűt, bőrt felhívítják, s megmentik a további fennmaradást; a ráncokat eltűntetik.
- Bőrhámlasztó-készlet** elmulasztja a ráncokat, a benne lévő évtizedes mitesszerekkel együtt; elünteti a pattanások nyomait, a lenecséket és a kisebb sebhelyeket (himlőbű); lassú és legmunkásabb seplejt és májfoltot, a fangvörös rozámpatanást és a kékes borotrágot is. A bőrhámlasztás körülbelül egy heti szabadsággal jár.
- Hajfestés.** A hajfestés nagy gondot ad, mert a hajfestés nem igényel és sem a hajnak, sem a leghibásabb nem árt. Dr. Jutassy főorvosunknak hosszú tapasztalatai alapján végre sikerült olyan hajfestéket előteremtene, mely az idő szerint a legelőkeletesebb: tudniillik csak a haj fogja, a fejbőr nem, a fehérműt nem piszkítja, természetes színt ad, mely nem fakul és színeiben nem játszik, a kezelés igen egyszerű, idegen segédet nem igényel és sem a hajnak, sem a leghibásabb nem árt. Egy adag Dr. Jutassy-féle hajfesték ára használati utasítással 10 K és kapható a következő két színnyalában: vörössesőzke, világossőzke, hamvasőzke, világosbarna, gesztenyebarna, fekete.

Főraktár:

KOZMETIKAI GYÓGYINTÉZET
Budapest, IV. ker. Kossuth Lajos-utca 4. szám.

ALAPITVA 1865.

HECKENAST
=GUSZTÁV=
ZONGORATERMEI

Bpest, csakis Gizella-tér 2.

IBACH-ZONGORÁK
egydíjjú képviselete

Telefon.

IBACH-zongorát játékszának és ajánlanak:
Backhaus, Dohnányi, Pugnol, Allice Ripper, Sauer, Stefaniay stb.

Dr. MAUBERIE
párisi tanár

KORSZAK-ALKOTÓ TALÁL-MÁNYA

PÁRISI VAJCREME

Ar 2 és 1.50 K. Alaposan gyógyítja az arcbőr minden természetellenes tisztatlanságait és beteges képződményeit. — Főraktár Ausztria-Magyarország részére Nikoltz Emil gyógyszerésznél, Nagybecskerekben. — Kapható minden gyógyszertárban és drogériában.

Trencsén Teplicz

Rádiumos kénos hárviz (38-42°C) iszapfürdők, szűz, kőszőny ellen. — Festői vidék. Olcsó társasági kurák. Milliós nyápikezesek. Új fürdők. Új szállók. Prospektust küld a Földérgasztás.

A MARGIT-CREME a frangó hölgyek kedvenc szépség szere, az egész világon el van terjedve. Páratlan hatása szerencsés összehatásában rejlik, a bőr azonnal felvési és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető.

Mivel a **MARGIT-CREMET** utánzókat és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel lezárított dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményről való a készítő mindenemű felelőssége.

A MARGIT-CREME ártalmatlan, zartalan, vegy-izta készítmény, amely a külföldön általános feltűnést keltett.

Ar 1 K, Margit-ssappon 70 fill. Margit-poder 1'20.

Gyártja Fildes Kelemen laboratorium Aradon. Kapható minden gyógyszertár, illatszár- és drogus-üzletben.

228. számú brosúra ingyen.

A legtartósabb fedőanyag a csement tetőcserép

homok és cementből, mely legintányosabban a Dr. Gaspary-féle gépeken készült.

A jövődelmező homokértékesítéshez szükséges összes gépeket és formákat falitégélék, ürtömbök padlólapok esővők lépcsőfokok, vályuk előállítására készíti

Dr. Gaspary & Co.
Márkanstát. Leipzig mellett.
Külföldi gépek. Kérjük gyárunkat meglátogatni.

Előrangú legrégibb országos hírv. Fennáll 1810. óta

HALTENBERGER
ruhafestő és vegytisztító KASSA

Lelkiismeretes, gyors munka! Kiterjedt postaforgalom. Külön osztály gyászruhák festésére. Gallér, kézelőtisztítás (naponta átlag 24.000 darab). : : : : :
Tessék prospektust kérni.
Postacím: Haltenberger Béla postafiókja, Kassa.

Rozsnyay Máttyás chininezukorkája izetlen chininből.

Többszörösen kitüntetve, 1869-ben a magyar orvosok és természetvizsgálók fűmvei vándorgyűlésén 40 arany pályadíjjal jutalmazva.

Láz ellen! Nem keserű!

Legjobb szer láz, váltóláz, malária ellen, különösen gyermekeknek, a kik keserű chinint bevenni nem képesek.

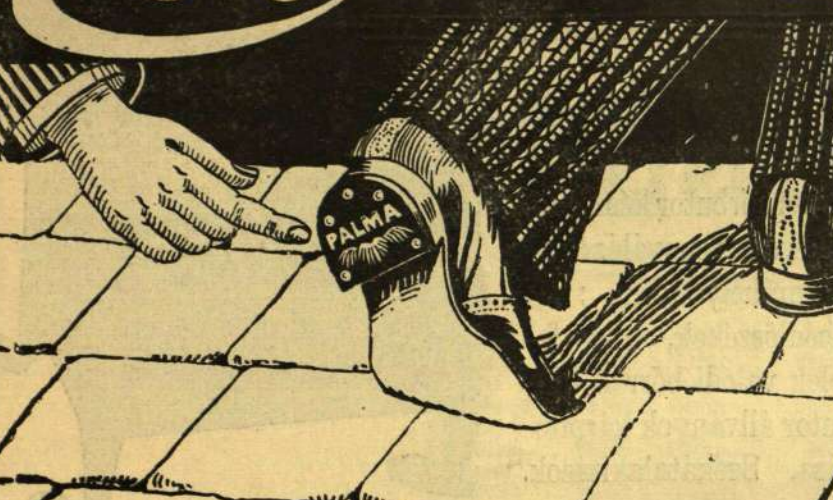
Valdó, 11468 ha minden egyes piros csomagolópapíron Rozsnyay Máttyás névvalóval olvasható.

Rozsnyay Máttyás gyógyszeretára Arad, Szabadság-tér.

A budai Szt.-Lukácsfürdő

„Nagyszállóadjában” és „Thermal-szállóadjában” szoba teljes ellátással naponta 10 koronától feljebb. Minden szoba kilátással a Dunára. Kénes iszapfürdők és iszapborogatások. Fürdőismeretést díjmentesen küld. : : : : :
: : Szt.-Lukácsfürdő részvénytárs.

Ez az, a mil'én akarok:

„Palma Kaucsuk Cipőszarok”

KNUTH KÁROLY MÉRNÖK ÉS GYÁROS
Cs. és kir. fensége József főherceg udvari szállítója.
Gyár és iroda: Budapest, VII., Garay-utca 10.
Központi és gőzfűtések, légszusz- és vívezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb. — Tervek, költségvetések, földmívelési előirányzatok gyorsan készíttetnek.

A legjobb és legolcsóbb
hajfestőszer
a Czerny-féle Tanningene
betétek eltar. soha nem fog. Ár 5 korona.
Levelezem: Wien, XVIII., Karl Ludwigstr. 4.
Raktár I., Maximilianstrasse 9.

Szépsége
sokkal tovább tart, ha állandóan Czerny-féle keleti Rozsmatjet használ. Az ára 2 kor. A hozzávaló Balsamszappan 60 fillér.

A Czerny-féle Osan
a legjobb a fogaknak és a szájaknak.
Osan-szájvíz 1 korona 80 fillér, Osan-fogpor 90 fillér. — Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és illatszertárakban.

Butor
izléses és szolid kivitelben, tej. lakberendezések pénz-pénz v. részletre kapható
Sárkány J.
butoriparosnál Budapest VII., Erzsébet-körút 26. műhely és raktár.

! Virágkedvelőknek !

20 különféle fajból álló sorozat a legkisebb szoba-cserép-növényekből, virágosak vagy szobanövények díszítésére, választásunkban összesen 3 és 6 koronáért; értékes növényeket cserép nélkül, teljes megelégedéssel a legolcsóbban, utánvétel, mint különlegességet szállít: Gróf uradalom kertkezelő-sége, Felsőseged, Somogyim.

Saját készítményű
előszoba-szekrények,
konyhaberendezések, cseléd-
szobák, leány-szobák
kiszéleszt és részletre
jutányos árban jótállás
mellett kaphatók.
Állandóan nagy raktár!
BERENDEZÉSI VÁLLALAT
Bpest, VIII., Tömör-utca 4.

Valódi Brünni Szövetek

1911. évi tavaszi és nyári idény.

Egy vég 3.10 méter
hosszu tőnynek ele-
gendő (kabát, nadrág,
mellény) ára csak
1 vég 7 korona
1 vég 10 korona
1 vég 12 korona
1 vég 15 korona
1 vég 17 korona
1 vég 18 korona
1 vég 20 korona

1 vég, fekete szalonöltőnynek K 20. — felöltőszövetek, turistaloden, selyemkammarnok stb. stb. szállít gyári árban a szolidnak elismert

posztógyári raktár
Siegel-Imhof, Brunn.

Minták ingyen és bérmentve.

A magánvétel előnyei szöveteket közvetlen Siegel-Imhof cségnél a gyártás helyén vásárolni, felelő nagyok. Kolossális áruforgalom következtében mindenkor legnagyobb választék egész friss szövetekben. — Legolcsóbb árak. A legkisebb megrendelés is teljesen mintá szerinti és legelőké-nyebben lesz elkészítve.

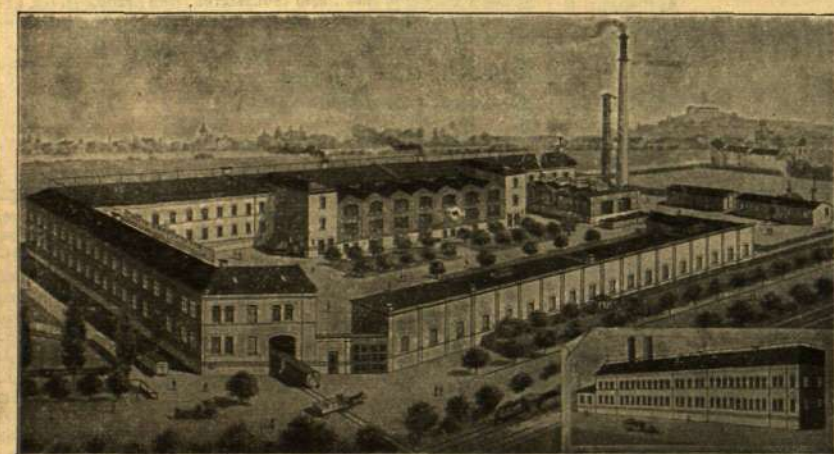
Magyarország Története

A Kisfaludy-Társaság Elbeszéli 200-nál több képpel.
Által jutalmazott Ára: tűzve 14 K.
pályamű. díszkötésben 16 K.

Kapható a FRANKLIN-TÁRSULAT-nál Budapest, IV., Egyetem-u. 4. és minden könyvkereskedésben.

David Károly és Fia dobozgyára.

Doboz-, papíráru- és szab. fémkapocs-gyár Budapesten

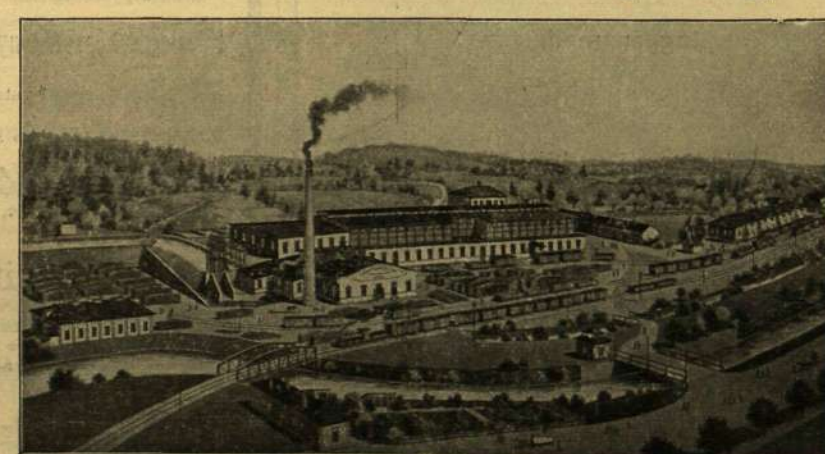
Napi gyártás 500,000 doboz, — 150 lóerőre berendezett gép. — 500 munkás.

Sürgőnyezim:
CARTONAGE.

Közp. iroda: Budapest, I., Mészáros-utca 58.

Telefon:
41-48. szám.

Faanyag- és lemezgyár Bikáson (Zólyom-megye)

Szállít évente 200 vagon szürke, barna és fehér lemezt.
500 lóerős gép vízierőre. 300 lóerős gőzgép. 200 munkás.

19. SZ. 1911. (58. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, MÁJUS 7.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek: Egész évre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A „Világkrónika”-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekre a postailag meg-
határozott viteldij is esatolandó.

AZ ÜLDÖZÖTTEK ELDORÁDÓJA.

Zsidóország Dél-Amerikában.

Egy kicsit tán komikusan is hangzik az, hogy van olyan föld, a melyiken zsidó csikós üli meg szőrín a lovat, héber legény markolja az eke szarvát, izraelita kis-béres teremtetézi csára-hajszra az igásokrót. Öt-hat esztendeje, a mikor a nagy muszka forradalom dúlt, világszerte ismertették a csári birodalom borzalmait. Magyar lapok külön is sokat irtak egy-egy orosz menekült elbeszélése nyomán s nem egyszer hosszú csapatok vonul-tak-vánszorogtak Budapesten át. Ezeknek a soroknak írója végigjárta akkor a revolúció néhány fészket s Oroszországból részletesen beszámolt arról, hogy milyen elnyomatás seny-veszti az orosz alattvalókat, köztük leginkább a zsidókat. Most arról próbálunk igénytelen képet festeni, hogy a hazájukból kiűldözött szerencsétlenek, a vagonuktól megfosztott modern Ahasverusok hol találtak pihenőre, hogyan élnek exotikus tájakon, messzi idegen-ben, a hol a mult, a rablógylókosságok vég-telen sora csak mint valami kísérteties álom merül föl a lelkükben...

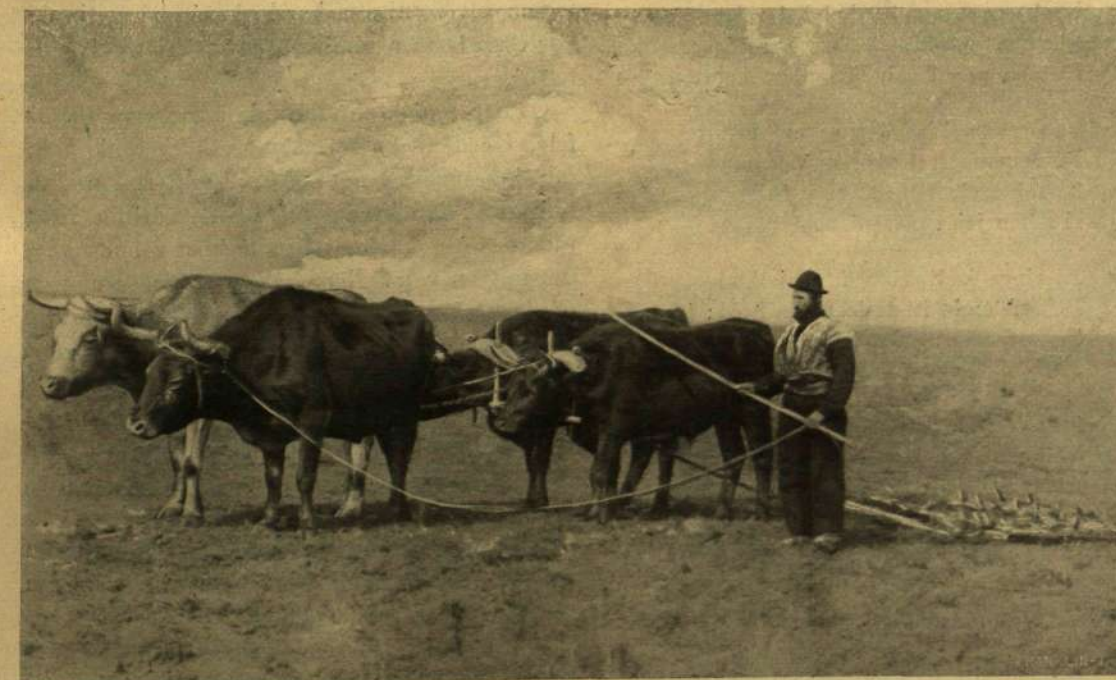
A GYEREKEK LÓHÁTON MENNEK AZ ISKOLÁBA.

Jórészt egy magyar embernek köszönhetik a zsidók az újkori Eldorádót. S a mikor a tengerentúli meseországot emlegetjük, hang-súlyozni kell, hogy ezt nem egyoldalú feleke-

zeti nézőpontok varázsolják az üldözöttek számára, hanem általános filantropiai érzések. Nagy emberbarátok terve volt az, hogy bizo-nyos országokból — a melyekben még sok középkori barbár szokás divik — a retentő szegénység, a kínzó elnyomás alól kivonjanak ártatlanokat, a kik szabad ország szabad leve-gőjében, termékeny prairieken egészséges, mű-velt és szabad embereké lesznek. Dr. Sonnen-feld Zsigmond honfőtitársunk báró Hirsch Mó-riczeval, a milliárdos emberbaráttal együtt szervezte meg Párisban a zsidó gyarmatosító társaságot, a melynek igazgatóságában német, francia, angol zsidó czelebritások foglalnak helyet.

Mit akart a Jewish Colonisation Association? A zsidókat visszavezetni a földhöz, a melyből Oroszországban talpalatnyit sem vásárolhatnak. Exisztenciát teremteni olyanoknak, a kik nél-külözik a polgári jogokat és vallási elfogultság miatt szakadatlan kinszenvedés az életük, mint a muszkáknál és Romániában, vagy türhetetlen nyomorúság sorvasztja őket, mint Galieziában.

A társaság ezért földeket szerez Brazília, Argentina, az Egyesült-Államok, Kanada és Palesztina területén, a zsidók ősi lakóhelyén is. Az ifjakat neveltetik, az idősebbeket támog-tatják, felnőtteknek és családapáknak nagyobb összegeket adnak, hogy rendesen művelhessék

BORONÁLÁS.

AZ ÜLDÖZÖTTEK ELDORÁDÓJA. (ZSIDÓORSZÁG DÉL-AMERIKÁBAN.)